

Egy eldugott hely

Majkával jártak ide még az esküvő előtt. Nem volt hol szerelmeskedniük. A lány a szüleivel meg a testvérével lakott, ő meg az anyjával. Munka után a Duklában találkoztak, ittak egy kávét, majd a kettes villamossal mentek hat megállót az állomásig. Tizenhét óra négy perckor indult a piros motorvonat, és alig negyven perc alatt már helyben voltak.

Ezen az eldugott helyen az első pillantásra semmi sem változott. A panzió, amely ugyan némiképp megújult a kor kívánalma szerint, de még mindig az idejétmúlt GRAND nevet viselte, ugyanott állt az állomás mellett. Ahogy elhaladt mellette, gyengeség fogta el. Az öreg kopott aktatáska, amiben csak a mai napra legszükségesebb dolgok voltak, egyszerűen nehéz lett. Igyekezett leküzdeni ezt az állapotot, ment tovább, bár úgy érezte, hogy el fog ájulni. Tudta, hogy hamarosan elér a parkba, ahol Majkával a szeretkezés után még hosszan sétáltak, leül a padra az árnyékba, és kicsit megpihen.

Betért az első vendéglőbe, ami az útjába került. Csak néhány méternyire volt a panziótól. Megpróbálta felidézni emlékezetében, mi volt itt azelőtt. Hogy nem kocsma, abban biztos volt. A legközelebbi akkor jóval a kis park mögött volt, hazautazás előtt rendszerint ott ültek le Majkával.

A Fekete Rózsa nevű vendéglő az alagsorban volt. Kellemes hűvösség fogadta. Kint szinte kibírhatatlan volt a hőség, a nyár tetőzött, s ő nem bírta a forróságot. Leült egy kétszemélyes asztalhoz, táskáját a szemközti székre tette. Rajta és a pultnál üldögélő férfin kívül más vendég nem volt a helyiségben. Tekintetével átfutotta az italkínálatot, olyat választott, amit eddig még nem ivott. Ujjával az ital hosszú nevére mutatott, amit meg sem próbált kimondani. „José Cuervo Reserva de la Familia?” – pontosított a régi vágású pultos. Ez az ital volt a legdrágább a kínálat közül.

Rágyújtott. Mióta kiszállt a vonatból, állandóan Majkára gondolt. Nem tudott róla semmit. Az édesanyja halála után megküldte neki az új címét, de az asszony nem válaszolt. Nem sokkal azután, hogy összeházasodtak, felesége nemcsak a pesszimista természetét meg a rémes lassúságát vetette a szemére, kezdett szinte mindennel elégedetlen lenni. Miként öltözködik, vásárol, eszik, mosogat, beszél... Ha valamit mesélt neki, szerinte ügyetlenül, bonyolultan és hihetetlenül részletesen beszélt. S rendszerint eltért a tárgytól. – A lényeg, oké! – szakította félbe nyersen.

Erre nyomban elhallgatott. Kezdetben legfeljebb egyóránnyira, később már néhány napig nem volt kedve beszélgetni vele. Mindezek ellenére együtt voltak csaknem tizenöt évig!

Kezdetben Majka eléggé alkalmazkodott hozzá. Titokzatosnak tartotta. A neje, a sportos típus, elment vele hetente néha háromszor is a filmklubba, színházba, kiállításokra, megnyitókra, könyvkeresztelőkre. Kezdetben még érdekelte is mindez, amolyan újdonság volt ez számára. Holott azokat a különös filmeket nem is nagyon értette, sem a képzőművészet, sem a könyvek nem mondtak neki valami sokat. Egy idő után kezdett hiányozni Majkának a röplabda, az úszás, a kerékpár, régi ismerősei nem voltak bonyolult emberek, inkább sportosak. Az egyetlen, amire ő is kapható volt – a turisztika.

S a morbid gondolkodása! Folyton a halál foglalkoztatta – szinte kiélte magát benne. Csak néhány hete ismerték egymást, amikor kicsalta Majkát a temetőbe. Itt egészen megéledt, mintha kicserélték volna, fürgén szaladgált a sírok közt, áradozott a régi magyar családokról. Szinte magánkívül volt, amit a lány eddig még nem tapasztalt nála, ahogy keresni kezdte Márai Sándor rokonságát. Majkának sejtelve sem volt, ki az a Márai, de ő olyan magától értetődően beszélt róla, hogy szégyellte megkérdezni. Több mint egy órát keresték a sírt. Csak úgy összevissza, ötletszerűen. Végül találtak valamit. Ettől a szemé úgy ragyogott, mint egy aranyásónak, aki olyan helyen bukkant aranyrögre, ahol egyáltalán nem remélte. – Tisztára véletlen! Ez hihetetlen! Látod ezt? Látod, drágaságom?! – kiabált a lelkesen – Hogy ez itt lesz, soha nem gondoltam volna! Legalább ezerszer jártam erre. És csak most, veled sikerült ráakadnom. Eljárunk majd ide kettecskén, drágaságom. Veled még sok érdekes helyet találunk. – Hát Majkát ez kiborította. A mélyponton volt. Már rég elhagyták a temetőt, de ő csak mondta, mondta. A lány meghallgatta, miként töltött egy egész napot a prágai Olšany temetőben, utána a terjedelmes beszámolót Holan egyszerű sírjáról (ez a név még mondott is neki valamit), Holan után áttért a nagyok szerénységére, s mindezt betetőzte Rudolf Sloboda öngyilkosságának részletes ismertetése. Brrr! Szörnyűség! Majka örült, amikor elbúcsúztak. Végre otthon! Annak a világnak a biztonságában, amit megértett.

Mindezek ellenére Majka másnap ismét látni vágyta.

Már három éve és nyolc hónapja, hogy elváltak. Azóta magányosan élt. Röviddel azután, hogy szétmentek Majkával, anyja meghalt. Halála után felmondott a munkahelyén, addig is csak az édesanyja kedvéért járt be. Fontosnak tartotta, hogy az egyetlen fia docens lett. Anyja egész

életében az egyetemnek élt, és egyetemi tanárként ment nyugdíjba. Ő meg csak kínlódott a tanszéken. Tudta, hogy nem való oda. A körzeti pszichiáternél lévő egészségügyi lapján az a bejegyzés állt, hogy kommunikációs és beilleszkedési problémái vannak. Egyszer enyhébb, máskor súlyosabb depressziós állapota kibillentette a szakmai pályáról. Inkább megfigyelte az embereket a kocsmákban, vagy könyvet olvasott. Édesanyja halála nagyon megviselte. Szinte betegesen kötődött hozzá, másrészt most már végre szabad lett. Voltak percek, amikor szinte gyűlölte autoritatív természete miatt. Mindennek úgy kellett lennie, ahogy ő akarta, nem tudott szembeszegülni vele. S ha néha mégis megtette, mindig csak apró dologról volt szó. Aztán kínoztta a lelkiismerete és szorongást érzett, amit nehezen viselt. Csak akkor könnyebbült meg, ha a lázadásért bocsánatot kért tőle. S amikor újra meg újra megalázkodott, igazat adott neki, ismét engedelmes kisfiúvá vált. Az anyja meg volt győződve, hogy sosem fejezi be tanulmányait, nem szerzi meg a főiskolai oktatói beosztást, nem doktorál és nem éri el a docensi fokozatot.

Ha anyja következetesebb lett volna, Majkát nem vehette volna el. Mert a lány olyan vidám, szeleburdi. És csak közgazdasági szakiskolát végzett. Ő meg tekintélyes férfi. – Mégiscsak főiskolai oktató vagy, vedd tudomásul – mondogatta neki. – Nem illetek egymáshoz. Kihasztnál, aztán faképnél hagy. Ugyan hol hibázhattam? – kesergett az anyja. Azzal próbálta igazolni önmagát, hogy karrierjének építgetése mellett erre már nem volt képes. Mindenre egyedül volt. Persze, szerette volna, hogy megnősüljön. Dehát Majka egyáltalán nem volt az elképzelése szerinti menyecske. Az esküvő után másnap családi tragédiaként fogta fel a helyzetet. S nem felejtette hozzátenni, ha élne az apja, erre nem kerülhetett volna sor. – Úgy néz ki, mint egy kurva – szaladt ki a száján, nem bírta türtőztetni magát, amikor először vitte haza Majkát. Ezt mondta, csöppet sem palástolt haraggal, anélkül, hogy jobban megismerte volna, mindjárt a lakás előszobájában, amikor Majka elugrott a toalettre. Találkozásuk katasztrofálisra sikeredett. Majka előtt aztán édesanyját inkább nem is említette. Az esküvő után is anyja befolyása alatt maradt. A közelben laktak, naponta meglátogatta.

Röviddel az anyja halála után eladott minden családi örökséget. A hétvégi házat, a kertet, végül a hámszobás lakást is, ahol élt az anyja, ahová visszatért, amikor elvált Majkától. A garzonjából csak estefelé bújt elő. Besötétedésig a város utcáit rózta, ahol született, s ahonnan eddigi élete során alig húzta ki a lábát. A rendszeres sétája során tulajdonképpen csak az járt a fejében, amit a nap folyamán olvasott.

Czirok Ferenc: A természet gyermeke

Rendelt még egyet ugyanabból. A pultos azonnal hozta az italt, és természetes előkelőséggel tette elé. Aztán mintha egy pillanatra habozott volna, de ugyanolyan hangnemben kérdezte:

– Az úr nem idevaló, ugye?

Erre felnézett a pultosra, egy kivert kutya tekintetével. Pillanatok alatt rádöbbsent valamire. A pultos szomorkás tekintete rendkívül kellemesen hatott rá. Megcsóválta a fejét, és tekintetét ismét az asztal lapjára szegezte.

– Akkor az úr bizonyára a Grand Panzióban szállt meg – szötte a beszélgetés fonalát a pultos.

– Azt hiszem, ebben a lyukban más lehetőség nincs is – mondta anélkül, hogy újra a pultosra nézett volna.

Ismét teljes mértékben rádöbbsent, mennyire nincs tisztában önmagával. Ez csupán további érthetetlen reakció volt a sok közül, amellyel már kiskorától fogva gyötörte környezetét.

– Az úrnak igaza van, tagadhatatlanul így van. Hanem az úr bizonyára azt is tudja, hogy a mi panziónk egyedi, kiválóan szakosodott intézmény, sokféle szolgáltatással. Ezek jegyzéke nem végleges, mivel mi nem becsüljük alá vendégeinket, sőt ellenkezőleg, szívesen fogadunk minden új, észszerű javaslatot. Tehát... Esetleg... Ha nétn... – kezdett hebegni a pultos.

Felemelte a fejét. A pultos az arcáról leolvasta a kérdést. Elbizonytalandott.

– Az úr valószínűleg semmit sem tud rólunk – állapította meg idegesen.

– Ez a szálloda itt áll emberemlékezet óta. Jártam ide még a szoci idején... – mondta tétovázva – ...tudja, úgy működött... szóval... mint valami garniszálló.

– Erről én nem tudok semmit, uram. Bár ilyenfajta szolgáltatást mi is nyújtunk, ugyanis igyekszünk teljesíteni vendégeink legkülönbébb óhaját, mégha bármily szokatlanok lennének is, szóval mindent, hanem azt hangsúlyozom kérem, hogy mindez kimondottan annak van alárendelve, ami a mi létesítményünk célja. Ezt, kérem uram, ne feledje. Ne igyekezzék lejáratni bennünket. Minket nem lehet becsapni. Ilyenre akadna példa, ajaj, akárhány – a pultosnak már remegni kezdett a hangja, szemmel láthatólag veszített előkelőségéből.

Szerencsére a másik vendég fizetni óhajtott. Ő meg örült, hogy megszabadult a fontoskodó bolondtól. Kezdett kellemetlen lenni, lökött félnotás.

Ahogy a férfi fizetett, ő is felállt, fogta az aktatáskáját, és a pulthoz lépett. Kiegyenlítette a számlát, egyenesen a pultos szemébe nézett, és sokatmondóan bólintott a fejével, hogy érti. A pultos arcán látszott a megkönnyebbülés. A földalatti helyiségből egészen a felhevült aszfaltig kísérte szomorkás mosolya.

Főnt megtántorodott. Kis ideig állt egyhelyben, néhányszor mélyet lélegzett. Csak ezután indult el a panzió felé. Lassan lépdelt, lehajtott fejjel, kezében az aktatáskája. Elhagyta a vendéglőt, néhány régi és új üzletet. Aztán hirtelen felfigyelt valamire, ami abban az időben még nem volt itt. Délután, ahogy megérkezett, az állomásról jövet ezt nem vette észre. Temetkezési vállalat. Ilyen banális névvel: Pax. Hirtelen eszébe jutott. Egy kellemes kis trafik volt itt, hétig nyitva tartott. Itt vettek mindig Majkával cigarettát, aztán a szemközti kis parkban csaknem olyan szenvedélyesen szívták, mint ahogy előtte szeretkeztek. Ahogy továbbhaladt néhány lépéssel, a panzió előtt találta magát. Kétségbeesést érzett. Megállt, összeszedte erejét, és bement.

A recepción egy kopasz fiatalember ült. A Fekete Rózsa pultosához hasonlított. Tehát családi vállalkozás, villant át az agyán.

– Gondolom, van szabad szobájuk – próbált mosolyogni, ahogy tekintete átsiklott a recepció háta mögötti vitrin tartalmán.

A nagy részben beüvegezett szekrényt nyomban észrevette, amikor belépett. Volt abban fölakasztva női meg férfi paróka, meg különféle, többé-kevésbé rafinált, főleg női ruhaféle. Könnyen el tudta képzelni, mi minden rejtőzhet még a szekrényben. A hagyományt meg kell őrizni az utókor számára, vigyorgott magában, csak azt nem értette, miért kell ezt manapság már elzárni. Az a pultos a Fekete Rózsa-ból tényleg lökött.

Melyik számú szobát óhajtja? – zavarta meg a kellemes, szomorú szempár.

– Mindegy.

– Az nem mindegy. Ha nem tudja eldönteni, akkor megpróbáljuk másként. Melyik a maga szerencsétlen száma?

– Tán a szerencsés.

– Ha itt akarja megtalálni a szerencséjét, akkor rossz helyen jár – vetett rá szigorú tekintetet a recepció. – Hát akkor melyik az a szerencsétlen?

– A hetes.

– Nagyszerű, a hetes folytonosan szabad.

Ezek itt mind lököttek, gondolta, lassan lépkedett a lépcsőkön az első emeletre a jól ismert szobába. Nem akart hinni a szemének. Csupán a kilátás az ablakból volt a régi.

Levetkőzött, kitarta az ablakot, odatolta hozzá a széket, a szék lábához támasztotta az aktatáskáját és leült. A vasút vágányain túl lemenőben volt a nap. Rágyújtott. Elszívta a cigarettát, és pár percig mozdulatlanul ült. Aztán hirtelen felvette a földről az aktatáskáját, és minden gondolkodás nélkül kinyitotta. Kivette belőle a revolvert, és a halántékához szorította. A revolvert tartó keze remegett. Behuntya a szemét. Múltak a másodpercek. A keze, amelyben a revolvert tartotta, egyre jobban reszketett. Az orra hegyéről egy izzadságcsepp hullott a mellére. Onnan lefelé folyt. Határozottan érezte. Abban a pillanatban, ahogy a hasa szőrzetén megakadt, lövés dörrent.

Czirok Ferenc: Különös fák

Megrázkódott. A revolvert tartó keze tehetetlenül hullott a combjára. Az egész teste reszketett az idegességtől. Öklendezni kezdett. A fegyvert belehajította az aktatáskába, és hányingere támadt. Ahogy visszatért, becsukta az ablakot, és lehúzta a redőnyt. Kimerülten nyúlt el az ágyon, és a mennyezetet bámulta. A folyosóról beszéd-foszlányokat hallott. Kint felvijjogott egy mentő- vagy rendőrautó.

Ahogy minden elcsendesedett, nagy nehezen feltápáskodott, lehajolt a szék mellett lévő aktatáskához, és altatót vett ki belőle.

Nyirkos őszi alkonyat volt. Még mielőtt kiment volna a kapun, szokása szerint megnézte a postaládáját. Egy rakás reklámlap hullott a földre. Ahogy szedegette össze, egy fehér boríték villant meg köztük. Megnézte a pecsétet, olvashatatlan volt. A szokatlanul nagy betűk azonban ismerősnek tűntek. A szórólapokat a postaládák melletti szemégyűjtőbe dobta, és a borítékkal a kezében visszament a lakásába. Világosságot gyűjtött, leült az ablak melletti karosszékbe, felnyitotta a borítékot, és kivette belőle a mindkét oldalán teleírt papírt. Átfutotta tekintetével, meggyőződött, nem téved-e a feladó kilétét illetően, visszatért az elejére, és olvasni kezdte:

Drágám!

Így szólítottalak még házasságunk előtt, utána már csak ritkán. Neked megmaradt ez a szokásod, még mindig a Te drágaságod vagyok?

De térjek a tárgyra. Ahogy kitört a válság, a cég, ahol könyvelőként dolgoztam, tönkrement, s akkor Jožo bácsi, a főnököm, jött ezzel az ötlettel. Megpályáztuk a hajdani helyi könyvtár rozszant épületét, csupán néhány méterre a Grandtól, azon az eldugott helyen, ahol közös életünk legszebb perceit töltöttük. A Fekete Rózsa Jožo bácsinak köszönhetően hamarosan elnyerte a helyi törzsvendégek bizalmát. S amikor a Grandban egy hónapon át csupán négy férfi és egy nő fordult meg, megértettük, hogy vállalkozásunk jellegét bővíteni kell. Idővel, nem egészen két év alatt sikerült célba érnünk, úgymond, tökélyre vinnünk. A Fekete Rózsa az egykori könyvtár alagsorában, fent a Pax temetkezési vállalat, amelynek irodája az egykori kedves kis trafik helyén van, s végül a Grand Panzió. A vállalkozásunk így sikeres, ezt tán neked nem kell bizonygatnom. Ez itt az éhség völgye, hemzseg itt a sok nyomorult. De jegyezd meg: ez mindeneke előtt szolgáltatás. A szerencsétlenek közül sokan előbb a Fekete Rózsában elisznak vagy száz eurót, legalább ennyit elherdálnak egy kurvával a Grandban, aztán nincs miből eltemetni őket. És még a további kiadásokat nem is említem, hiszen többségük nem képes

elgagyogni pár értelmes mondatot, aminek lenne füle-farka. S olyak is akadnak, akik jótékonyági intézménynek képzelnek bennünket. Ennek ellenére nemcsak megélünk belőle, hanem némi nyereségünk is van. Ezt, kérlek, szintén jegyezd meg! Némelyik szolgáltatást azonban fel kell újítani, egyedüli nő voltam a cégnél. Elegendő egy női alkalmazott. Az eddigi gyakorlat azt mutatja, hogy a beruházás a parókákba és a ruhákba, bevált. A belső alkalmazottak eredeti létszámához viszonyítva egy emberrel így is több lesz. További szolgáltatások, mint például a búcsúlevelek kínálata, a Te belépéseddel a cégbe új minőséget jelent.

Hiszem, drágám, hogy ez az új munkakör kielégít majd, és az életed helyrebillen. Engem tönkretett. Kégttem. Csupán egy kis kupac hamu maradt belőlem.

Majka

(Vércse Miklós fordítása)

Czirok Ferenc: Soha nincs vége